

permittas; indulge mihi peccata omnia, ac universos errores, et tua gratuita bonitate, bone Jesu, perduc me ad illam contemplationem desiderabilem, ubi jam errare non possim. Per quam enim vitia corruunt, tu scis, qui occultorum es cognitor. Quam misera et prona est mea fragilitas, tu nosti, quali hoste incessanter affligit et premar agnocis. Te, Christe Deus, bellator fortissime et triumphator semper victoriosissime, quaerit impar certamen, te

A expetit mortalis infirmitas, majestatis enim tuae gloria est, si leo rugiens ab infirma ove superetur, si spiritus violentissimus a debilissima carne vincatur, et si saltem illius dominationem, permittente tuo justo iudicio, ad tempus patimur, nequaquam **374** illius insatiabilibus faucibus sorbeamur. Fac illum, amator hominum, tristem de humana laetitia, qui de nostra offensione exsultat.

APPENDIX XX.

LIBER DE ORTU ET OBITU PATRUM,

De quo in Isidorianis, cap. 61, n. 48.

De sancto Abraham, qui fuit prima via credendi.

1. ABRAHAM, filius Thare, filii Nachor, frater Aran, patris Lot, pater Ismael, et avus Jacob. Undecimus a Noe, vigesimus ab Adam, Deum corde credit, Trinitatem hospitio suscepit. Cum Deo loquitur, a Melchisedech post victoriam benedicitur. Filium in senectutis tempore meruit, quem Deo Dei amore obtulit; Chaldaea ortus, in Chanaan peregrinatur; dives valde, placuit Deo. Plenus dierum, **CLXXV** annorum deliciens, mortuus, a filiis suis Ismael et Isaac sepultus in spelunca duplici, quae est in agro Ephron Caethaei juxta civitatem Cariatharbe, quae et Hebron alio nomine vocatur.

2. ISAAC, filius Abraham, in senectute parentum natus, id est, matre nonagenaria et patre centenario in Geraris inter Cades et Sur ortus, a Deo nominatus, antequam natus esset, die octavo circumciscus, obeliens patri, Deo immolatus in figura Jesu Christi, qui oblati est Deo Patri. Uxor Isaac Rebecca, Bathuelis filia, filii Nachor, fratris Abraham, mater Jacob et Esau. Isaac plenus dierum, et senex **CLXXX** annorum, moritur justus, a filiis suis sepultus.

3. JACOB, filius Isaac, frater Esau, fratris supplantator. Benedictus a patre, nolens pater. Benedictus a Deo, volens Deus, simul et mater. Ortus in Bethsabae, factus pater tredecim filiorum, scalam vidit in Bethel dormiens, angelos in scala, et Deum in visu conspiciens, luctavit cum Deo, benedictus ab eo. Nomen mutat, *Israel* illum appellavit. Valde dives, in Aegyptum pergit causa famis, ibi moritur plenus dierum **CXLVII** annorum; aromatibus conditus, inde translatus a Joseph, sepultus in spelunca duplici in terra Chanaan, ubi Abraham et Sara, Isaac et Rebecca, simul et Lia, jacent sepulti.

4. JOSEPH, filius Jacob et Rachel, frater Benjamin, in Mesopotamia Syria odiosus fratribus, amabilis patri, somnator veridicus, in Aegyptum a fratribus venditur in figura Christi, qui venundatus est pretio argenti. Missus in carcerem sine culpa, vere sub dolo et mendacio Putipharis femine. Fuit Dominus cum Joseph in carcere. Somnia regis Pharaonis revelavit, quae nemo interpretari potuit; propter hoc a rege est honoratus, princeps Aegypti factus, et a Pharaone *Sara* *iosane* nominatus, quod Aegyptiacae sonat *mundi Salvator*. Nutritor fratrum, simul et patris, in tempore drae et gravis famis. Vixit longævus multis diebus **CCX** annis. In Aegypto mortuus, aromatibus conditus in loco Bresith in Aegypto **375** repositus, curru ossa, ut ipse rogavit, Moyses de Aegypto secum portavit, et in tempore Josue ministri regis populus in Sichem sepelivit ossa ejus.

5. JOB, qui et Jobab, cujus pater Zara, et mater Bosra. Zara autem filius Raguei, filii Esau, filii Isaac, quintus ab Abraham rex inclutus in terra Edom. Vir simplex et rectus Domini servus. Dives ac praclarus in filiis, et filiabus, in possessione, ovium septem millia, iuga boum quinquaginta, et multa familia. A Deo probatus, a Satan tentatus, substantia privatus, lepra percussus, filiis orbatus,

valde maledictus, a falsis amicis false consolatus, et eorum verbis corde contristatus, loquitur cum Domino, interrogatus ab ipso seipsum reprehendit. In favilla et cinere poenitentiam egit; liberatus a plaga, additur substantia. Benedictus a Domino, accepit duplicia in vita, et filios Dei beneficio. Vixit post plagam diebus multis **CCX** annis; moritur senex et plenus dierum.

6. MOYSES, filius Ambre, filii Chath, filii Levi, filii Jacob. Septimus ab Abraham, Aaron, et Mariae frater, quorum mater Jochabet, filia Levi, filii Jacob. Moyses in Aegypto natus, tribus mensibus absconditus, inde in fiscellam stirpeam positus, et in ripam fluminis dimissus, a filia Pharaonis ibi est inventus, et ab ea Moyses nominatus; eum nutrire praecipit, et in filium adoptavit. Ut vir factus est, fratres visitavit. Occiso Aegypto, in Madian fugit, et ibi pastor ovium fuit. Ubi Dominum in rubo ardenti vidit, quem Dominus e rubo vocavit, et principem populi sui constituit. Virtutes multas in Aegypto per ipsum in mari et in eremo Dominus fecit; facie ad faciem Dominum vidit; legem in Sinai ei tradidit, quam ipse Dominus digito scripsit, de qua [*Forse*, et quam] populum semper docuit, terram promissionis vidit, sed minime intravit. Jussu Dei vertiginem Pharga ascendit, et ibi moriens ad patres pergit plenus dierum **CCX** annorum. Cujus oculi non sunt caligati, nec dentes mutati, cujus sepulcrum nemo vidit, vel novit, quia ipse Dominus illum sepelivit, et planxit cum populo **XXX** diebus.

7. AARON, filius Ambre, frater Moysi, prior nascendo in tribus annis, minor honore in multis signis. Sacerdos Dei, propheta fratris, unctus oleo sancto, indutus veste praecleara, intrabat semel in sancta in anno orans pro seipso, et pro populo, ortus in Aegypto, defessus in eremo, peccat in vitulo. Orans frater pro eo, postea complacuit Deo; privatus sorte hereditatis in terra promissionis, quia non creditit verbo veritatis, percussa petra in Cadesbarne cum aqua contradictionis. Pro tali culpa iratus Dominus dixit ad Moysen: Tolle Aaron, et filium ejus, et duces eos in montem Hor, qui cum nudaveris patrem vestre sua, indues ex eis Eleazarum filium ejus manu tua. Ita Moyses fecit, ut Dominus imperavit, patrem spoliavit, filium vestivit. Aaron in monte Hor moritur coram omni populo anno quadragesimo egressionis populi ex Aegypto mense quinto prima die mensis, cum esset annorum **CCXXII**, et ibi sepelitur, et **XXX** diebus a populo plangitur; et pro eo Eleazarus sacerdos ponitur. Sxor ejus Maria in Cades cadit mortua, et ibi jacet a populo sepulta.

376 **8. JESU**, filius Nun, qui a parentibus Auses [*Corrige*, Osee] primo appellatus est, e tribu Ephraim, famulus Domini, et minister Moysi, natus in Aegypto, confortatus in Domino, et post mortem magistri factus est princeps praecipuus populi. Mittit exploratores in urbem Jericho: loquitur cum Domino, et audivit a Domino, *Exaltabo te hodie*

coram populo meo. Pērgit sicco pede fluēta Jordānis cum populo Dei, in campo Galzalis subvertit urbes, tyrannos, et reges gentium. Imperat soli et lunæ; steterunt in cœlo et terra leges nativæ. Præponit urbes simul, et vicos, disponit in sortes divisas. Prædicabat semper populo Domini legem, judicavit Israel in pacis semper sede. Vixit longævus plenus dierum c simul et x annorum. Sepultus in Thamnathare, possessionis suæ parte, in monte Ephraim.

9. SAMUEL, qui interpretatur *positus a Deo*, filius Elcana, filii Jeroboam, filii Eliu, ortus in monte Ephraim, natus in Ramatha, princeps et propheta, Nazaræus ab infantia, famulus Dei, et minister sacerdotis Heli, cujus mater sterilis, quæ vocatur Anna, oravit Dominum in templo, et facta est secunda. Quæ cantavit canticum, *Exsultavit cor meum in Domino*. Samuel fidelis vixit. Saulē, et David super sedes regni posuit, postulavit pluviam, et pluit e cœlo, orabat semper ad Dominum pro populo suo, nullis diebus populum rexit. Grandævus, et senex ad patres perrexit. Quem populus Israel plangit, et in domu sua Ramatha terræ eum condidit.

10. DAVID filius Jesse, filii Obeth, filii Buzi, ortus e tribu Juda, natus in Ephrata, præclarus forma, rex et propheta, reges superavit, psalmos cantavit, bestias prostravit, Goliath interfecit, Dominum semper timuit, robuste regnavit, Christi nativitatem et baptismum prænuñtiavit. Passionem et resurrectionem ejus demonstravit, Ascensionem et ejus adventum in fine mundi judicare prophetauit, electus Dei, quem Deus amavit, humilis et mitis oves patris pavit, xl annos in Israel regnavit, vii annos in Ebron, in Jerusalem xxxiii annus. Vixit longævus. Dormivit cum patribus in civitate David, et in Bethleem esse sepultus.

11. ELIAS Thesbites, qui interpretatur *Dominus*, Dei propheta magnus, adhuc vivus, Domini servus, prædicator futurus, cum Anticristo in fine mundi pugnaturus, xl dies jejunavit. Jonam mortuum suscitavit, vi menses et tres annos pluviam prohibuit, ignem e cœlo super quos voluit et aquam venire fecit. Qui bovem, et lapides, et aquam consumpsit. Centum et duos viros vorax flamma interfecit. Idem Elias, corvis ministrantibus, in spelunca vixit; oleum et farinam viduæ benedixit. Sacerdotes Baal omnes interfecit. In curru igneo ascere ad cœlum ascendit. E terra Arabon et tribu Aaron ortus fuit.

12. ELISEUS, qui interpretatur *Domini mei salus*, propheta altissimi, discipulus Eliæ, et magister Jezi, gratiam magistri suscepit; fluēta Jordānis divisit, et sicco pede per fluvium perrexit; aquas amaras in aquæ naturam convertit; ollam ut fel ferventem dulcoravit. Securem et lhaminis profundo vocavit. Naaman principem Syriæ, lepra percussum, **377** purgavit; discipulum cupidum lepræ plaga percussit; olei paululum viduæ benedixit. Oleum per vasa pauca benedictum non pauca replevit, vidua creditorum debitum reddidit, et de oleo filios liberos reddidit, et reliquo ipsa cum filijs vixit. Eliseus vivens mortuum suscitavit; Eliseus mortuos mortuum vivificavit. Eliseus ex Abdelam a terra Ruben ortus fuit, quem cum mater ejus peperit, vitula aurea cum magno boatin in Galgalis clamavit, ita ut populus in Jerusalem boatum audiret. Tunc dixit sacerdos præsens audiens miraculum: *Hodie*, inquit, *nascitur propheta futurorum, qui civitatis simulacra distribuit (destruit) idolorum*. Eliseus in Samaria mortuus, et ibi sepultus.

13. ISAIAS, filius Amos, *salus Domini* interpretatur, in Jerusalem propheta egregius, et martyr justus, nobilis genere, nobilior sermone. Sub quatuor regibus Ozia, Joathan, Achaz, Ezechia, prophetavit. Dominum sedentem solio excelso contemplant. Seraphim xii alas claro et celebri carmine Dominum colaudantes audivit *Sanctus, Sanctus, Sanctus Dominus*

A Deus Sabaoth, ex quibus unus ad illum volavit, et labia ejus igne cœlesti purgavit. Gentibus in tenebris mortis sedentibus salutem et lucem annuntiavit. Parvulum natum de Virgine Deum, et hominem, et principem, patremque futuri sæculi prænuñtiavit, virgam e radice Jesse egredientem, septiformi spiritu florentem, et fructificatorem prophetavit, subversionem et vastationem Babylonis prædixit, Nodus et discaelceatus tribus annis, jubente Domino, ambulavit; lapidem summum et angularem in Sion ponendum prædixit. Salvatorem, et regnatorem, et justissimum judicem in Jerusalem regnantem annuntiavit, crucem et passionem, sepulcrum et resurrectionem Domini declaravit, judicium venturum et mortuos resurrecturos prophetavit. In Jerusalem prædicavit sub Manasse rege, serra sectus in duas partes occubuit, sepultus est sub quercu Raggi juxta transitum aquarum, quas olim Ezechias rex obstruxerat palvere.

14. JEREMIAS, qui interpretatur *excelsus Domini*, propheta et sacerdos, quem Dominus in utero matris suæ sanctificavit; puer admodum et Benjamin prophetavit imperio Domini virum vigilantem, et ollam succensam a facie Aquilonis volvit. Ruinam suæ civitatis quadruplici alphabeto plangit, qui lumbare jussu Domini portavit, qui lagunculam testem in conspectu Domini fregit, quem Fadassur sacerdos in nervum misit, cui Dominus duos catathos sicis plenos ostendit. Calicem plenum iræ Dei gentibus et regibus miscuit, catenam in collo portavit, in atrio carceris clausus fuit, inle liberatus ad patriam pergere voluit. Tunc iterum illum custos civitatis tenuit, et principibus eum tradidit, principes vero irati flagellatum iterum in carcerem miserunt. Rex vero ad illum misit, et de carcere traxit. Principes iterum tenuerunt, et volentes eum occidere, in lacum profundissimum et siccum funibus miserunt. Dominus autem per manus Abimelech Æthiops Jeremiam e lacu et morte liberavit, et in vestibulo carceris usque in diem qua civitas eapta est, permansit. Nabuchodonosor rex Babylonis Jeremiam a carcere et a catenis liberavit. Jeremias ergo ortus a vico Anathoides, qui viculus tribus a **378** Jerusalem distans millibus, captivus in Ægyptum ductus a populo apud Taphnas lapidibus obrutus obiit. Jacet vero in eodem loco sepultus, quem Pharao rex habitaverat, quia per postulationem suam defugatis ab eodem loco serpentibus, Ægyptios fecit esse securos a tactu aspidum; quem etiam magna cum religione idem Ægyptii venerantur.

15. EZECHIEL, filius Buzi, qui interpretatur *portitudo Dei*, propheta, et sacerdos Altissimi, cum Joachin rege captivus ductus in Babylonem, tricesimo suæ ætatis anno, et captivitatis quinto, prophetare et loqui ad captivos exorsus est. Cui cœli aperti sunt, et Dei visiones obscuras et mirabiles vidit. Ad quem factum est verbum Domini, super quem facta est manus Domini in visione magna, et in nubili, in vento et nube fulgenti, et in igne et splendore splendenti, in electro clarescenti, inter quos conspexit quatuor animalia cum pedibus, et pedibus, et manibus, homo et leo, vitulus et aquila. Quatuor conspexit rotas juxta animalia ex omni parte oculis plena, et cum animalibus simul discurrentibus audivit sonum alarum ipsarum, ut sonum castrorum et aquarum multarum, portabant capitibus quasi firmamentum, et super firmamento quasi thronum positum, et in throno aspexit quasi vultum hominis, ut electrum fulgens in medio ignis, hæc omnia videns cecidit in faciem, et audivit vocem ad eum loquentem, et super pedes suos illum erigentem, ostendit ei librum, quem manu tenebat, et expandit volumen, et ad eum dicebat: *Aperi os tuum, et comede hunc librum*; et ipse hunc statim comedit, et ut mel gustavit, et viscera replevit, et plebi prædicavit, visiones alias multiformes vidit; in quibus uribus, regibus, gentibus, insulis, pupulis, plagas venturas verbo Domini prædicavit, campum plenum ossibus sicis super quæ nervos et vis-

cera ventre vidit, et ipso prophetante in ossa omnia spiritus vite intravit, civitatem spirituales, et mirabilem vergeunt ad austrum, cum portis, plateis et multis aedificiis vidit, quæ carnaliter aliquatenus stare non possunt.

16. **EZECHIEL** *fortitudo Dei* interpretatur, terra Sarrara ortus, et in Chaldaeam, ut prædiximus, captivus ductus, ibique populus Israel eum occidit præcepit, quoniam ab eodem propheta arguebantur, ne idolis servirent. Hunc ergo sepelivit populus in auri [Lege Maurin] agro sepulcro Arphaxat.

17. **DANIEL**, filius Abda, *judicium Dei* interpretatur, ex tribu Juda ortus, in Betheron superiore natus, puer admodum captivus in Babylone ductus, propheta præcipuus, cum quo Dominus fuit. Principem namque super principem sibi posuit. Somnia namque regis Nabuchodonosor; in grandi imagine et in magna arbore revelavit. Visiones magnas et mirabiles ipse conspexit, quatuor ventos cæli magnos in mari pugnantes, et quatuor bestias terribiles de mari surgentes aspexit, thronos positos et Vetustum dierum in throno igneo selementem conspexit; cui millia millium angelorum ministrabant, et decies centena millia assistebant, iudicium positum, et libros apertos vidit, Filium hominis venientem ac Vetustum dierum aspexit, arietem grandem cornibus quatuor partem **379** ventilantem, et hircum caprarum terribilem, et magnum cum ariete pugnantem, et arietem præstantem prospexit, faciem suam ad Dominum Deum suum posuit. In jejuniis, sacco et cinere Dominum adoravit, mirabili confessione et pura obsecratione pro se et populo suo Dominum obsecravit. Tres hebdomadas populum planxit, panem desiderii, et carnem, et vinum in jejunio non comedit. Gabriel archangelus in his omnibus Daniele confortavit, omnes visiones, quas vidit et demonstravit, Christum nasciturum et regnaturum, passurum et resurrecturum ei annuntiavit. Regna mundi inter se pugnatura prædixit, Antichristum venturum cum sanctis præliorum affirmavit. Iste Daniel Balthasar regi tres terribiles sermones in pariete scriptos demonstravit. Susannam ex falso crimine liberavit. Senes pravos morti damnavit. Bel, idolum Babylonis, destruxit, draconem terribilem pice et pilis interfecit, sacerdotes Bel lxx interire fecit. Cui Habacuc per angelum ex Judæa in Chaldaeam in momento raptus prædium portavit, quem Dominus dualis vicibus ex laeu leonum liberavit. In Babylone Deum omnipotentem prædicans requievit, solusque omnium Hebræorum... sepultus est regione.

18. **OSEE**, filius Beeri, *Salvator* interpretatur, propheta Domini sub quinque regibus verbum Domini prædicavit. Crebro nominat Ephraim, Samaritaniam, Joseph, Jezebel, Israel, et uxorem fornicariam et fornicationis filias, et adulteram cubiculo clausam mariti multo tempore sedere viduam, et sub veste lugubri viri ad se reditum præstolari. Populo verbum Dei prædicat, et scelera eorum dure et terribiliter increpat, et fugere, et venire ad Dominum omnes confortat, quia sanat, percutit, et curat, et mortificat, et vivificat, et misericordiam magis quam sacrificium diligit, et scientiam Dei plusquam holocausta querit, et Christum Filium Dei ab Ægypto vocaturum prophetavit. Hic ergo Osee propheta ex tribu Issachar ortus, in Belemoth natus, ibique placida morte dormivit sepultus.

19. **JOEL**, filius Phathuel, *incipiente Domino* interpretatur. Describit terram XII tribuum eruca, bruchis, locusta, rubigine vastandam et consumendam. A facie Domini terram tremere et cælos movere affirmat, solem, et lunam, et stellas suum splendorem abscondere designat. Magnam diem Domini et valde terribilem advenire prædixit. Dominum Deum benignum et misericordem, patientem et piwm, et præstabilem super malitias hominum affirmat. Populum ad ecclesiam sacrificare jejunium convocat. Senes, juvenes, parvulos, lætantes sponsos, sponsas, sacerdotes ministros Domini Dominum prædicare, populo

A parcere, et pacem donare prædicat; abundantiam frumenti, vini et olei, et pacem Domini donare sibi servientibus promisit. Spiritum suum sanctum super servos et ancillas suas Dominum effundere prædixit, seniores somnia somnare, et juvenes visiones videre in Domino prophetavit. Joel vero propheta ex tribu Ruben ortus, in agro Betheron natus, et ibidem obiit, et pausat sepultus.

20. **AMOS** *thesbites potens, vel fortis*, cui *populum divellens* interpretatur, propheta, et pastor, et rusticus, et ruborum mora dstringens, **380** paucis verbis explicari non potest. Quis enim digne exprimet tria et quatuor scelera Damasci, Gaze, Turi, Idumææ, filios Ammon, et Moab, et in septimo octavoque grade Juda et Israel? hic loquitur ad vacas piugnes, quæ sunt in monte Samana, ruituram domum majorem minoreque testatur. Ipse cervit fectorem locustæ, et stantem Dominum super murum litum, vel adamantinum, et onychinum pomerium, et trabentem supplicia peccatoribus, et famem in terra, non famem panis, neque sitim aquæ, sed audiendi verbum Dei. Ipse est Amos quem Amasias rex saepe cæderat: Ozias vero, filius ejus, transfugum per tempora ejus palam eundem propheta læthali vulnere affectit. Hic ergo vates post biduum postquam in suam advectus est patriam, spiravit, ibique sepultus est.

21. **ABDIAS** propheta *servus Domini* interpretatur, pertonans contra Edom fratris quoque Jacob semper æmulum astra perculit.... superbiæ et elationem superbiorum increpat, sapientes et prudentes mundi, et tyrannos, et fortes ejus a Domino perituros et percussos prædicat. De monte Sion salutem, et Salvatorem venturum, et Dominum in sempiternum regnaturum prophetat. Hic ergo in agro Bethercan natus, et de terra Sichem ortus, et Eliæ prophete discipulus, et tertius quinquagenarius cum L militibus ab Ochozia ad Eliam missus, cui et petenti peperit Elias, ne eum ignis sicut duos ante se quinquagenarius missos cosumeret. Hic ergo Abdias, Ochoziæ relicto ministerio, prophetavit. Mortuus est et sepultus cum patribus suis.

22. **JONAS** propheta, filius Amathi, qui interpretatur *columba vel dolens*, filius viduæ Saraptanæ, quem Elias mortuum suscitavit. Quem Dominus misit prædicare in Ninivem. Ipse vero navim querit, et iugit in Joppem. Deus vero ventum magnum in mari suscitavit, mare ergo magna motu fluctuat. Nautæ autem vento mari laborant. Jonam soporantem dormientem suscitavit. Vasa sua mittunt in mare, Deum suum adorant, mittunt sortes, cujus culpa esset hoc periculum. Sors emissa mox cecidit super Jonam Hebræum. Tunc dixerunt, Unde venis? quid fecisti? a qua gente genitus es? Tunc respondit: Ego sum servus Dei cæli, et genere Hebræus. Magno metu contremescentes, non potentes tacere, dixerunt: Quid debemus de te, homo, facere? Dixit illis Dei servus quid debuissent agere. Tollite me ex hac navi, et mittite in mare. Illi illum tunc miserunt in mare, ut jusserrat. Piscem grandem Deus misit, ut prophetam glutiret; piscis ipsum glutivit, ut Deus imperavit, tribus diebus ac noctibus piscis eum portavit, et de ventre piscis ad Dominum clamavit, quem Dominus audivit, simul et liberavit. Piscis eum evomit in terram, quam ipse noluit, in civitatem Ninivem ipse perrexit, regi et populo pœnitentiam prædicavit. Et ut rex et populi audierunt, a minimo usque ad maximum in Deum crediderunt, et in sacco et cinere non tantum homines, sed et jumenta pœnituerunt, tribus diebus, et tribus noctibus clamantes ad Dominum jejunaverunt, et liberavit eos Deus ex plaga quam timerunt. Jonas vero pulcherrime suo naufragio passionem Domini **381** præfiguravit, mundum ad pœnitentiam revocat, et sub nomine Ninive salutem gentibus nuntiat. Euntibus itaque Tiberiadem non grandis est viculus, ubi et sepulcrum ejusdem prophete Jonæ ostenditur.

23. MICHEAS propheta, *Quis iste?* vel *humilitas* interpretatur, e tribu Ephraim ortus, in Morasthin natus, hæredem sonat, ad quem factum est verbum Domini in diebus Joathan, Achaz, Ezechie regum Juda, super Samariam, et Jerusalem. Omnes populos ad audiendum Dominum provocat, ruinam Juda: et Jerusalem plaudit, iudices injustos et potentes impios, et pseudopphetas increpat, duos latrones templi, et Jerusalem annuntiat, montem excelsum super omnes montes et colles præparatum annuntiat. Omnes populos et gentes multas ad eundem montem ascendere designat, legem Dei et Sion, et Verbum Domini, et Jerusalem exire designat, iudicium rectum inter populos et populos designat, gladios in vomeres, et hastas in ligones præ magnitudine pacis fabricatos confirmat. Duem natum ex civitate David exiturum, et in Israel regnaturum prophetat, maxillam iudicis Israel percussam præsignat. Quid sit bonum homini indicat, et quid Deus ab eo quarit annuntiat. Utique iudicium rectum facere, et cum Deo suo sollicite ambulare, et misericordiam diligere, persecutionem futuram non pigra vitæ prædicere, propria uxori neminem credere, filios patres, et filias matres persequi, nulum adversus socrum contendere, et inimicos homini domesticos fieri, magnitudinem et longanimitatem, misericordiam et pietatem Domini, ut potuit, prophetavit, peccata poenitentium in profundum oblivionis Dominum projicere affirmavit. Ille itaque propheta, quoniam peccantem Achaz sæpius arguebat, sub Joram filio ejus ex præcipitio valde porrecto jactus occubuit. Sepultus est autem in terra sua juxta Polyandrum, qui est prope Naim.

24. HABACUC propheta *amplexans* interpretatur, de tribu Simeon ortus, in agro Bethsachar natus. Dominum a longe venturum et nascenturum prophetavit. Incredulum castigavit, justum in fide sua vivere affirmavit, cupidus, avarus, homicidas, ebriosos, idolorum cultores terribiliter increpat. Idem ipse Habacuc inceptor fortis et rigidus stat super munitionem, ut Christum in cruce a longe contempletur, et dicat: Operuit cælos gloria ejus, et laude ejus plena est terra. Splendor ejus ut lux erit, cornua in manibus ejus, ibi abscondita est fortitudo ejus. Ille autem propheta ante biennium reversionis filiorum Israel a captivitate in agro Sabarith vita discessit.

25. SOPHONIAS propheta, qui interpretatur *abscondens eam*, filius Chusi, filii Godulix, filii Amariæ, filii Ezechie, de tribu Simeon, qui prophetavit in diebus Josiæ, filii Amon regis Juda. Ipse est speculator et cognitor arcanorum Domini. Ipse audit clamorem a porta piscium, et ululatum a Secunda, et contritionem a colibus. Indicat quoque ululatum habitatoribus Silæ, qua continet omnis populus Chanaan, disperierunt universi qui involuti erant argento. Ipse est qui diem Domini mirabiliter et terribiliter venturum prophetavit, dicens: *Juxta est dies Domini 382 magnus, juxta, et velox nimis. Vox diei Domini amara, tribulabitur ibi fortis, dies iræ, dies illa, dies tribulationis et anxietatis, dies calamitatis et miseriæ, dies tenebrarum et caliginis, dies rebutæ, et turbinis, dies tubæ, et clangoris super civitates munitas, et super angulos excusos, et tribulabo homines, et ambulabunt, ut cæci, quia Domino peccaverunt.* Idem vero Sophonias in agello Sabare (*At.*, Sarabath) obiit, et terræ humatus jacet.

26. AGGÆUS propheta, qui interpretatur *solemnitas*; prophetavit autem in anno secundo Darii regis reditum populi ex captivitate Babylonis, et restorationem templi sub Zorobabel sacerdote magno. Promissit itaque in verbo Dei omnia bona Deum donare populo suo. Confortavit principem, populum et sacerdotem magnum in magno Dei adiutorio restaurare, et ædificare templum Dei, dicens: *Hæc dicit Dominus exercituum: Ponite corda vestra super vias vestras, ascendite in montem portare lignum, et ædificate domum, et acceptabilis mihi erit, et glorificabor,*

A dicit Dominus. Ipse prophetavit, cæli et terræ sterilitatem, et arborum fieri pro peccatis hominum. Ipse prophetavit abundantiam frumenti, et vini, et olei, et abundantiam pacis, et sanitatis populo, et servis Dei, et servientibus sibi. Ipse prophetavit, Deum patrem et Spiritum ejus sanctum in populo suo semper esse. Et ne timeat dicens: Confortare, omnis populus terræ, dicit Dominus exercituum, et facite, quoniam ego vobiscum sum, dicit Dominus, et Spiritus meus erit in medio vestri, nolite timere. Ipse prophetavit Deum semetipsum movere cælum, et terram, et mare, et aridam, et gentes, et solia regnorum, et unigenitum patris venturum dicens: Adhuc unum modicum est, et ego commovebo cælum, et terram, et mare, et aridam, et movebo omnes gentes, et solia regnorum, et veniet desideratus cunctis gentibus. Ille vero Aggæus ex Babylone admodum juvenis Jerusalem advenit. Ibi que exhalavit, et juxta sacerdotum sepulera humo conditus jacet.

27. ZACHARIAS propheta, qui interpretatur *memor Domini*, filius Barachie, uno eodemque anno, sub uno eodemque rege Dario prophetaverant. Zacharias vero in sua prophetia multiplex et mysticus. Versiones enim varias et obscuras videns, prophetavit mystice, quia in eo angelus Domini loquebatur. Ipse enim vidit nocte ascenden em super equum rulum stantem inter myrieta que erant in profundo, et post eum equi ruli varii et albi. Ipse audivit angelum interrogantem de tempore misericordie super Jerusalem. Ipse audivit Dominum angelo loquentem verba bona, verba consolatoria de Jerusalem, et Sion, de civitatibus Juda. Ipse vidit quatuor cornua ventilantia Judam, et Israel, et Jerusalem. Ipse vidit virum, funiculum in manu tenentem, et Jerusalem in longitudinem et latitudinem mensurantem, et dicentem: *Absque muro habitabitur Jerusalem. Dominus enim erit murus ejus igneus.* Ipse vidit lapidem scriptum, vii oculos habentem, et candelabrum aureum, septem lucernas sensitentem, et infusorias, lucernis pendentes vii, et duas olivas juxta candelabrum stantes, una a dextris, et unam a sinistris. Ipse vidit volumen 383 volumis longitudine xx cubitorum et latitudine x cubitorum. Ipse vidit talentum plumbi, quod portabatur, et mulierem sedentem in medio amphoræ, quæ impietas est, cui massa plumbea in os missa est. Vidit et duas mulieres alas habentes, quasi alas milvi, quæ levabant amphoram inter cælum et terram. Vidit et quatuor quadrigas egredientes de medio duorum montium aureorum. In quadriga prima equi ruli, in quadriga secunda equi nigri, in quadriga tertia equi albi, in quadriga quarta equi varii fortes, et alia multa obscura et mystica vidit. Prophetavit autem restitum populi, et restorationem Jerusalem et templi; prophetavit regem pauperem et humilem venturum dicens: *Exsulta satis, filia Sion, jubila, filia Jerusalem, ecce rex tuus veniet tibi justus, et salva or, pauper ascendens super pullum, filium asinæ;* prophetavit eundem regem traditum, et venditum pro argento, dicens de persona sua: *Appenderunt mercedem meam triginta argenteos, et reliqua.* Passionem ejusdemque (*sic*) regis, id est, Salvatoris nostri per omnia, sicut factum est, mirabiliter prophetavit. At namque: *Percutiam pastorem, et dispergentur oves grejis. Et iterum: Quid sunt plage istæ in medio manuum tuarum? Plagatus sum in domo orum, qui diligeant me. Et iterum: Aspiciant ad me, quem affecerunt. De morte ejus sic prædicavit: Et plangent eum placentu quasi super unigenitum, et dolebunt super eum, ut doleri solent super unigenitum. Baptismum iniorum prædixit, dicens: *In die illa erit fons patens domus David, et habitantibus Jerusalem in ablutione veccatoris et menstruatæ.**

A morte itaque ejusdem Zacharie propheta testem fidelem, qui nec talit, nec fatitur, habeo, id est, Jesum Salvatorem nostrum in Evangelio secundum Matthæum, Judæos incredulos increpantem, et sic dicentem: *Veniat super vos omnis sanguis justus*

qui effusus est super terram, a sanguine justi Abel usque, ad sanguinem Zachariæ, filii Barochiæ, quem occidistis inter templum et altare. Zacharias ergo ex regione Chaldeorum valde senex in terram suam reversus, et, sicut diximus, occisus, juxta Aggæum in Jerusalem humatus jacet.

28. MALACHIAS propheta *Angelus Domini* interpretatur. Mystica et Dei mysteria admonet, honorem adhibendum parentibus et dominis dicens: *Filius honoret patrem, et servus Dominum suum.* Interrogat ex personâ Dei Patris omnes viventes, dicens: *Si ergo Pater ego sum, ubi est honor meus, et si Dominus ego sum, ubi est timor meus?* Increpat autem sacerdotes indignos, et culpabiles, indigne et culpabiliter ministrantes Deo. Laudat vero sacerdotem dignum, et angelum vocat illum, dicens: *Labia sacerdotum custodiant scientiam, et legem requirant de ore ejus, quia angelus Domini exercituum est.* Maledictum autem vocat eum, qui munera maculosa Deo suo de rebus suis offert, dicens: *Maledictus homo dolosus, qui habet in grege suo masculum, et votum faciens immolavit debile Domino.* Unum patrem omni um esse et unum Deum adorandum demonstravit. Ait namque: *Nunquid non Deus unus creavit nos? Quare ergo despicit unusquis que fratrem suum?* Adventum Joannis præcursoris Domini 384 prædixit dicendo: *Ecce mitto angelum meum ante faciem tuam, et reliqua.* Adventum Eliæ prophetae et prædicatoris ante judicium prædicare prophetavit, dicens: *Ecce ego vobis mittam Eliam prophetam, antequam veniat dies Domini magnus, et terribilis, et convertet corda patrum in filios, et corda filiorum ad patres eorum.* Aperte autem Malachias in fine omnium prophetarum de abjectione Israel, et vocatione gentium prophetavit, dicens: *Non est mihi voluntas in vobis, dicit Dominus exercituum, et munus non suscipiam de manu vestra. Ab ortu solis usque ad occasum magnum est nomen meum in gentibus, et in omni loco sacrificatur, et offerunt nomini meo oblatio munda.* Post reversionem vero populi Israel a Babylone in Supha natus est Malachias ibique admodum juvenis moritur, habeque tumulum Gabaonitis, suoque sepulcro conditus jacet.

29. ACHAS. Silonites ex civitate Eliæ Salomoni regi prædixit, quod per mulieres a mandatis Domini declinaret. Mortuus est ergo Ozias, et sepultus est juxta quercum in Silo.

30. ABDO in Samaria natus est, qui Roboam illicite immolantem admonuit. Hinc ad propria revertentem leo in via strangulavit. Sepultus est in Bethel in sepulcro prophetae, qui eum sefellerat.

31. AZARIAS *auxilium Domini* interpretatur. In terra ortus Sabatha; mortuusque est atque sepultus est in agello suo.

32. ZACHARIAS *memor Domini* interpretatur; filius Joiadae sacerdotis, cum xxx annos vixisset, congregatus in atrio domus Domini populus juxta regis Joas imperium, missis in eum lapidibus, prophetam sanctum extinxit. Hinc sublevatum inde continuo sacerdotes sepelierunt eum juxta patrem suum.

33. TOBIAS propheta sanctus, Dei summi servus, ex tribu et civitate Nephthali ortus, in diebus Salmanassar regis Assyriorum in civitatem Ninivem captivus ductus inter suos captivos juvenis ætate, sed senex, et sapiens consilio, et incute. Omnia bona quæ habuit cum charitate conceptivis condonavit. Puerulus tunc ætate, perfectus tamen in Dei timore, idola vana linguebat, legem Dei semper tenebat. Proselytis et adventis misericorditer ministrabat. Dignas Deo decimas donabat, uxorem nomine Annam de tribu sua accepit, que filium genuit, cui pater nomen summi imposuit, et eum de De lege et Dei timore docuit. A cibis gentium se semper abstinuit. Animum suum incontaminatum custodivit, in corde suo semper Domini sui memor fuit. Cui Dominus in conspectu Salmanassar regis gratiam dedit, faciebat quod volebat, pergebat ubi desiderabat. Pauperes generis sui de muneribus regis ditavit. Gabelo pauperi de

sua gente decem talenta argenti sub chirographo donavit, esurientes aliebat, nullos vestiebat, mortuos sepeliebat, quem rex Sennacherib, Dei inimicus, occidere voluit. Sed illum cum uxore, et filio Dominus custodivit. Postea vero convivas suos relinquebat, et jugulatos mortuos generis sui abscondebat, et in noctibus eos sepeliebat. In his omnibus Deo placuit, et proximis suis displicuit, quia hæc omnia propter Deum fecit. 385 Inde vero illum probavit, substantias et divitias abstulit. Mendicitate et paupertate percussit. Opprobria et illusiones a parentibus, et uxore, et cognatis sustinuit. Sicut et Job, a regibus et a falsis amicis contumelias sustulit. Sed in his omnibus Tobias vir sanctus in Dei timore immobilis permansit, Deum semper benedixit, cum genuit et lacrymis clementiam Dei postulavit, quem Dominus exaudivit, et de omnibus tribulationibus suis liberavit. Angelum suum sanctum namque Raphaelem de cælo transmisit, qui eum in omnibus consiliis suis confortavit; quem hominem æstimavit, cum filio suo in viam pergere rogavit. Ita Raphael angelus fuit, ut pater sanctus illum postulavit. In viam eum filio perrexit, et sanam eum usque in Rages civitatem Medorum adduxit. Cum quo quasi cum conservo, et fratre fabulavit, quem a morsu piscis eripuit, et Saram filiam Raguel uxorem habere fecit, a qua Raphael demonium nomine Asmodeon compescuit, et in superioris Egypti deserto alligavit, et gaudium magnum parentibus puellæ fecit, et pecuniam sancti patris a Gabelo suscepit, sanum et incolumem cum magna substantia, cum uxore et multa familia Tobiam ad patrem reduxit. Sancto sibi lumen oculorum restituit; et filium suum, et familiam gaudens vidit. Tunc ostendit eis angelus omnia mysteria itineris sui, et Sara orationem, et sanitatis; et dixit eis angelus Raphael quia angelus Dei esset, et a Deo esset missus. Tunc timuerunt, et in terram prostrati ceciderunt, et dixit eis angelus: *Nolite timere; pax vobiscum, Deum benedicite, illum laudate, et narrate omnia mirabilia ejus.* Et cum hæc dixisset, ab aspectu eorum ablati sunt; et per tres horas in terram se prostraverunt, et Deum benedixerunt, et exurgentes, omnia mirabilia ejus narraverunt. Tunc senex os suum aperuit, et Deum benedixit, et restaurationem Jerusalem, et templi prophetavit, et subversionem magnæ civitatis Ninive prædixit. Dives valde, et præclarus multis annis vixit cum benedictionibus. Quinquaginta et sex annorum erat, quando amisit lumen oculorum. Quator annis cæcus, et pauper fuit. Sexagenarius lumen oculorum, et divitias duplicatas recepit, et postea quam illuminatus est, vixit annis XL duobus, et vidit filios nepotum suorum. Completis itaque annis cxii, cum Dei timore perrexit in pace, sepultus honorifice in Ninive civitate, simul et Anna sua uxore.

34. JOANNES BAPTISTA, qui interpretatur *gratia Dei*, filius Zachariæ sacerdotis, ex tribu Levi, in Israel ortus, angelo annuntiante conceptus, ab angelo nominatus, antequam esset generatus, in senectute parentum natus, præca sor Salvatoris miro modo factus nascendo, prædicando, baptizando, moriendo, ad inferos descendendo; sex etenim mensibus ante Salvatorem natus, et ante passionem Domini capite plexus, et ad inferos descendit prænuntius præca Christi, servus Domini, propheta altissimi, vox Verbi, amicus sponsi, testis Domini, præco judicis, lucerna luminis, miles regis, terminus prophetarum, baptismatis iudicium. Cujus pater novem menses mutus tacuit, quia angelo prophetanti non credidit, qui prænuntius patris vocem abstulit, gentus officium linguæ 386 resolvit, qui necdum editus Christum prophetauit, ex utero salutavit; inter natos mulierum non surrexit major, quem Dominus laudavit, et illum angelum nominavit, et prophetam et plus quam prophetam illum appellavit, quia de quo prophetavit, digito demonstravit. Spiritu et virtute Eliæ plenus fuit, qui cum natus apparuit, gaudium

magnum multis præbuit. In columba agnovit, in deserto monstravit, Salvatorem baptizavit, poenitentiam prædicavit, cujus vestis camelorum lanugo, eremus ejus habitatio, victus ejus mel silvestre, simul et locustæ. Illic ilium Herodem prohiberet, ne fratrum connubium violaret, carceralibus tenebris mancipari præcepit. Cujus caput Herodis regis filia tudes præmium postulavit. At ille desectum male poseenti filia ebrius inter pocula dedit. vii Kalend. Oct. conceptus, viii K. Junii natus, iv Kal. Sept. passus, in Sebastia oppido Palestinæ sepultus, quæ olim Samaria vocabatur, quam Herodes rex Judæ Antipatris filius ob honorem Cæsaris Augusti Græco sermone Augustam vocavit. Caput vero Joannis Baptistæ in Emiza in dolio vitreo reconditum est in honorem, præstante Domino nostro.

35. JOSEPH, qui interpretatur *augmentum*, filius Jacobi, filii Mathan ex tribu Juda, et de familia David ortus, in civitate sua Nazareth natus, faber arte, frater Cleophæ, vir Mariæ adjutorio, non carne, Cleophas vero pater apostoli Simonis Chananei, Joseph autem pater Jacobi, fratris Domini, qualiter dicitur Jacobus Alphæi, Maria Cleopha; id est, uxor Cleophæ, soror est matris, et virginis Mariæ; sed de eodem viro Mariæ Joseph in genealogiis Evangeliorum, hoc est, secundum Matthæum, et Lucam quæstiuncula satis obscura oritur, quia secundum Matthæum filius Jacobi dicitur, hoc modo: *Mathan genuit Jacob, Jacob genuit Joseph*; secundum vero Lucam filius Heli nominatur his verbis: *Joseph, qui fuit Heli, qui fuit Melchi*. Sed in his verbis bene Scripturas intelligentibus nihil contrarium est, quia Matthæus eum secundum carnem Jacobi filium affirmat, Lucas vero secundum legis mandatum illum Heli filium annuntiat. Jacob enim et Heli fratres uterini ex una matre nomine Estha nati, et non ex uno patre geniti. Pater enim Jacobi Mathan, quem peperit ei Estha, pater vero Heli Melchi. Defuncto autem Mathan, relicto non filio Jacobi nomine, suscepit Melchi eandem Estham matrem Jacobi, quem peperit ei filium nomine Heli. Sive liberis frater suus Jacob suscepit uxorem ejus, et suscitavit fratri defuncto filium secundum legis mandatum nomine Joseph, secundum vero naturam suam proprium filium, id est, ipsum Joseph, qui vir Mariæ dicitur, et quasi pater Christi annuntiat.

36. MARIA, quæ interpretatur *domina*, vel *illuminatrix*, aut *stelus maris*, sive *stella*, stirpe clara, David regis filia, Jesse virga, rosa sine spina, oliva alma, columna augea, solis aurora, feminarum regina, Salvatoris sponsa, Dei vivi filia, principis ancilla alti, hortus conclusus, fons signatus, Trinitatis thalamus, mater Domini omnipotentis, mater solis et floris, mater agni et leonis, mater vitæ et vitis, mater lucis et pacis, mater viæ et veritatis, mater servi et regis, mater Dei et hominis, 387 mater pastoris et panis, templum Dei, sacrarium Spiritus sancti. Virgo sancta, virgo feta, virgo ante partum, virgo in partu, virgo post partum, filium quem genuit creatorem credidit, et patrem habuit, et Dominum adoravit, salutacionem ab angelo suscepit, et mysterium conceptionis agnoscit, partus qualitatem inquirat, et contra legem naturæ obsequii fidem non renuit. Facta est mater viri sine copulatione mariti, mater infantem lactavit, et virgo incorrupta permansit. Hanc quidam vitam finiri (sic) martyrio asserunt. Sic enim Simeon sanctus Christianam propriis brachiis suis portans prophetavit, dicens: *Et tuam ipsius animam pertransiet gladius*. Non tamen ex gladio carnali, sed ex gladio spirituali prophetatum est, hoc est verbum Dei, quod validius et acutius omni gladio acutissimo, penetrans usque ad divisionem animæ, et spiritus, quia nec litteræ, nec historia docet ex hac vite Mariam migrasse martyrii corporalis passione. Illic tamen certum est, quia nemo obitum ejus scit, aut quomodo ex hac luce migravit, dum tamen in Jerusalem ejus sepulcrum

A certe positum sit. Nativitas itaque sanctæ Mariæ Matris Domini vi Id. Sept. Assumptio vero ejusdem xviii Kal. Septemb. celebratur.

37. JESUS CHRISTUS, quod interpretatur *salvator unctus*, Jesus namque Hebraicum nomen est, quod Græcè *soter* dicitur, Latine vero *salvator* appellatur. *Christus* autem Græcum est, quod Hebraicè *messias* vocatur, Latine vero *unctus* dicitur. Ille est Filius David, filii Abraham, ut sancta Scriptura in sanctis sermonibus sancti evangelistæ et apostoli Matthæi scribentis et dicentis in principio Evangelij sui: *Liberal generationis Jesu Christi filii David, filii Abraham, Abraham autem genuit Isaac*, et reliqua, quæ sequuntur usque ad illum locum, ubi dicitur: *Cum natus esset Jesus in Bethleem Juda in diebus Herodis regis Judææ*. Hæc omnia affirmant quo ordine ex cælo per archangelum Gabrielem Virgini est annuntiatum, et quomodo in Virginis utero conceptus, et in quo loco, et in quo tempore, et sub quo rege, et in qua plebe est natus, et quomodo ab angelo est nominatus, ante breviter dictum est. Magnitudinem et altitudinem ejus, et profunditatem, latitudinem, et obscuritatem hujus mysterii nullus naturaliter vivens non dico enarrare, vel scrutari, sed nec aestimare potest, nisi ille solus. Sed hoc mysterium, ut voluit, et constituit, et consecravit, sicut per Isaiam Spiritus sanctus affirmat, dicens: *Generationem ejus quis enarrabit?* et per Paulum apostolum idem Spiritus sanctus clamat, et ait: *O altitudo divinarum sapientiæ, et scientiæ Dei, quam inscrutabilia sunt judicia ejus, et investigabiles viæ ejus? Quis enim cognovit sensum Domini, aut quis consiliarius ejus fuit?* Et iterum ait: *Ex ipso, et per ipsum, et in ipso sunt omnia*. Quis enim angelorum aut immortalium hominum verum Deum et Dei unigenitum, qui incomprehensibilis est, et inæstimabilem ante sæcula sine matre genitum, et verum hominem, carne, anima, natura ex vera Virgine matre sine peccato; sine patre terreno in fine sæculorum conceptum et natum valeat scrutari, aut cogitare, aut nuntiare? aut quomodo eum humana fragilitas potest [comprehendere]? Ipse est enim Deus 388 a semetipso, et in semetipso, Deus excelsus, Deus in Deo, Deus cum Deo, Deus in homine, et homo in Deo. Verus homo natura, et humanitate, verus Deus potentia et majestate. Præcepit Dominus Jesus Christus Ecclesiæ suæ facere quæ ipse læcit, credere quod docuit, sperare quod promissit. Qui dignatus est ad nos humiliter venire, et inter nos xxxiii annos et vi menses carnaliter et elementer habitare. Cujus conceptio et passio in æquinoctio vernali; et cujus nativitas in solstitio hiemali; Kalend. Jan. ejus circumcisio, et ejus baptismus in Januario; die vi Kalend. April. ejus resurrectio; in Nonas Maii ejus in cælum Ascensio, ubi regnat cum Patre, et Spiritu sancto in sæcula.

38. Omnes Apostoli discipuli, non omnes discipuli apostoli; apostoli enim Græcè, deinde Latine dicuntur. Discipuli, qui discunt plene.

39. SIMON PETRUS tribus nominibus appellatur. Primo a parentibus Clephas, deinde Simon, tertio Petrus. His autem duobus nominibus nominavit illum Deus: Simon, qui interpretatur *obediens*; Petrus, *agnoscens*. Prius piscator piscium, postea piscator factus est hominum, quem Christus ut piscem in rete electionis tenuit, quando, ut post se veniret, illum vocavit. Ipse est agnor Christi, clavicularius regni, Ecclesiæ fundamentum, princeps apostolorum, filius Joanna, frater Andreæ, ortus vico Bethsaida provincia Galilee, quæ est juxta stagnum Genesareth. Tertius in ordine secundum Joannem, primus secundum Matthæum, confessor primus Filii Dei, discipulus amator Domini, et negator. Confutendo laudatus, præsumendo clatus, negando lapsus, lacrymando purificatus, confusione probatus, passione coronatus. Cui nomen ex opere datur, titulus ex merito potestatis imponitur. Virtutibus et signis

sæculo caruit, pedum gressu fervidum mare calcavit. Præteriens umbra morbidos sanavit, potestate vivos morti tradidit, mortuos virtute in vitam suscitavit. Claudis clementia gressus redintegravit. Paralyticis flaccida membra in proprium statum reparavit. Simonem Magum, et maleficum, cælum conscendentes, ad terram elisit, sub Claudio Cæsare Antiochenam fundavit Ecclesiam. Sub Nerone vero rexit Romam; prædicavit Pontum, Galatiam, Bithyniam, Cappadociam, cæterasque confines provincias. Judæis duntaxat prædicans circumsisse deprehenditur, qui ad ultimum propter Simonem Magum licet Dei occulto nutu, Romam pervenit, ibique prædicans Evangelium xxv annorum ejusdem urbis tenuit pontificatum. Sexto autem et tricesimo anno post passionem Domini sub Nerone Cæsare, ut voluit, cruci suspensus est. Cujus natalitium in Kal. Jul. celebratur, sepultus in Vaticano ab urbe Roma ad Orientem [*Forse, Occidentem*] tertio milliario.

40. PAULUS apostolus, qui et primum nominatus est Saulus; Paulus, quod interpretatur *mirabilis*, vel *pius*. Saulus autem interpretatur *impius*. Saulus itaque, id est, impius Christianos persequens. Paulus autem, id est, pius populis Christum prædicare (*sic*). Prædicans pastor, præclarus prædicator, egregius doctor gentium, advocatus Judæorum, A Christo electus, de cælo vocatus, feliciter increpatus, in terram prostratus, oculatus cecidit, cæcatus surrexit, persecutor sævus, claritate plenus, **389** vas electionis, ex lupo ovis. Vocatione novissimus, prædicatione primus, in lege Gamalhelis discipulus, in evangelio Christi servus. In Judæa genitus, de tribu Benjamin ortus, plus omnibus laborans, multo latius de cæteris prædicans, a Jersalem usque ad Illyricum in circuitu Evangelium Dei docens, cujus miracula refulgent clara. Raptus in tertium cælum conscendit. Pythonis spiritum imperando damnavit. Adolescentem mortuum suscitavit. Cæcitate magnum percudit, claudum proprium incessum reformavit. Dura serpentis morsum non sensit, sed igni arsuram dedit. Patrem Publii a febribus orando sanavit, passionem incredibiles pro Christo sustinuit. A Judæis et gentibus plagas pertulit, miseriam et laborem, sitim et famem, frigus et nuditatem, ter virgis cæsus, semel lapidatus, tres vices naufragatus, die ac nocte in profundo maris dimersus, mille periculis et plagis percussus, in carceres trusus, catenis ligatus, a Judæis gentibus traditus in sporta per murum evasit dimissus. Pœnis aretatus ferarum rabiem patitur, in carcere vincetus terræ motu facto absolvitur. Illic secundo post passionem Domini anno ab Anania in Damasco baptizatur, et post hæc omnia Romæ biennio in custodia fuit; xvm deinceps annis nationes occidentas perfecte edocendo expletis, et sub Nerone eodem die quo Petrus crucifixus. Idem in via Ostiensis truncatus, ibique cum honore sepultus.

41. ANDREAS apostolus Domini, frater Simonis Petri, in nativitate Petro primus, in ordine pontificatus tertius. Gente Galilæus de Bethsaida civitate ortus, qui fuit piscator prius, postea factus est Christi discipulus. Cum rete et navis pisces de mare trahebat, ipse, ut piscis, rete retentus magno piscatori adhaerebat. Relinquens rete simul et navem, secutus est felix mundi Redemptorem. Secutus et Salvatorem Dominum, et factus est piscator et prædicator hominum; secutus est Christum usque ad crucis exaltationem, cujus vestigia ipse viriliter tenuit usque ad crucis passionem. Andreas enim *virtilis*, vel *decorus*, interpretatur: vere virilis, et viriliter fecit, quia Christum crucifixum barbaris populis prædicavit, et crucem ejus mirabiliter laudavit, et mirabiliter credidit et rogavit. Ille itaque evangelizavit juxta mare Caspium, Seythiam, Macedoniam, et Achaiam, in quibus populos multos Christo acquisivit. Ardore summæ charitatis in Christum, et in Christi crocem repletus fuit, justitia, et sanctitate, et pietate fere omnes præcellit. Paratam namque sibi crucem ut vidit, inenar-

abiliter inestimabili gaudio et exultatione repletus ait: *O bona crux, o præclara, o pretiosa, o crux sancta, o sanguine Christi, velut margaritis, ornata, o tandem quæsitâ, et desiderata, suscipe me, rogo, et redde me magistro meo Christo*. Crucem mortis ministram non timuit, sed nimio amore eam amavit, et amplexit. Magistrum namque incomprehensibili charitate conspexit, ideo patibulum non timuit, etsi sensit. Tunc alacer crucem ascendit, quia usque ad mortem magistro obedivit. Beatus hinc patibulo pendens, et vultu angelico clare re-plendens, populis prædicando non cessavit; populus hæc mirabiliter et vidit, et audivit, a cruce eum solvere cum magno **390** conatu voluit, sed nullus hominum manus ipsum attingere potuit, quia Dominus militem suum secum ducere voluit; tunc populos, et in Christo fratres salutavit, et cum magistro et angelis in requiem regni lætus perrexit. Hæc gesta sunt sub Ægea proconsule in civitate Patras, prid. K. Decembris, cujus corpusculum beata Maximilla inde cum honore adduxit, et aromatis sanctum corpus condidit (*sic*), cujus reliquiæ, id est, brachium ejus, vicesimo Constantini imperatoris anno ad Romam translatae sunt, et in ecclesia sancti Petri apostoli fratris ejus honorifice collocatae sunt.

42. JACOBUS, qui interpretatur *supplantator*, filius Zebedæi, frater Joannis apostoli, arte prius piscator, postea factus est Christi secutor, relinquens rete et navem, secutus est Salvatorem, relicto patre Zebedæo. Obedivit omnipotenti Deo. Relinquens mare et pisces, factus est in mari, id est, in mundo piscator cælestis. Hispanis, et occidentalibus locis prædicator, et sub Herode gladio cæsus occubuit, sepultusque est in Achaia marmarica viii Kal. Augusti.

43. JOANNES apostolus, et evangelista, qui interpretatur *gratia Dei*, filius Zebedæi, frater Jacobi. Sanctæ Mariæ filius in adoptione, et Christi frater in virginitate. A Domino electus in tantum, et dilectus, ut in cœna recumberet super pectus Domini. Ipse Joannes ad crucem Christi stetit, cui tunc soli Salvator pendens matrem suam Mariam commendavit. Iste enim Joannes in Cana Galilææ uxorem ducere voluit, quando Dominus Jesus aquam in vinum fecit. Sed Dominus Jesus ad virginitatis exemplum illum traxit, ut virgo virginem adjuvaret, et mater filium proprium haberet. Dum enim suscepit mater magistri discipulum, etiam ipse pro Christo alter quodammodo relictus est filius. Joannes Domini discipulus, Joannes Asiæ archiepiscopus, Joannes charitate Dei plenus, Joannes in mysteriis Evangelii olei fluvius, Joannes aquila visus in visione Ezechielis quatuor animalibus. Evangelium Christi prædicans in Asia, a Domitiano Cæsare ligatus est catena, ibi Apocalypsim, id est, revelationem conspexit, ubi dei mysteria et dixit, et scripsit. Interfecto autem Domitiano a senatu, solutus est Joannes ab exilio, felix recessit in Ephesum. Ibi rogatus ab Asiæ episcopis, scripsit Evangelium, in quo alios sermone præcellit, sicut alios amore præcedit, cujus quidem inter alias virtutes magnitudo signorum fuit. Martyr veraciter voluntate exstitit. Missus namque in ferventis olei dolium, illatus inde evasit. Veneni poculum potavit, et ei nihil nocuit. Duos viros de veneno mortuos suscitavit, silvestres frondium virgas in aurum mutavit, litoreaque saxa in gemmas formavit, et gemmarum fragmina in propriam naturam reformavit. Viduam quoque præcepto populi suscitavit, et redivivum ejusdem juvenis corpus in vitæ statum reparavit, et quod dictu magis est, Christi generationem sæculo monstravit. Ille autem post passionem Salvatoris anno sexagesimo octavo sub Trajano principe longævo vetustatis lessus senio, cum sibi diem transmigrationis suæ sentiret imminere, jussisse fertur sibi sepulchrum effodi, et valdicens fratribus, oravit: facta oratione, videns tumulum **391** intravit. Unde accidit ut quidam asserant vivere, nec mor-

tuum eum in sepulchro, sed dormientem jacere contendunt, maxime pro eo quod illic terra sensim ab imo scaturiat, et ad superficiem sepulchri conscendat; et quasi flatum quiescentis deorsum ad superiora ebulliat. Super hanc contentionem et æstimationem ex Christianis cordibus vir Spiritu sancto plenus Leo papa et apostolicus indubitanter abstraxit quia Joannes apostolus in suo sepulchro nec vivus jacet, nec mortuus; disputans enim de eodem Joanne, et de resurrectione sanctorum, sic ait: *Verum etiam fortasse plurimi ex eisdem beatis martyribus cum Domino resurrectionem corporaliter vel consequenter (sic) fuerint consecuti*; nam sic legimus in prima resurrectionis festivitate, suscitante se Domino, multa sanctorum corpora suscitata vixisse, et in sanctam civitatem introisse. Sed fortasse aliquis dicit: Sepulchra clausa sunt monumenta constructa: quemadmodum procedere exinde poterunt? Ut taceamus quia omnia possibilis sunt Deo, et quod clausis tumuli penetrabilibus possit spirituale corpus educere, ut hæc omnia prætermittam, apostoli habemus exemplum, quem tumulus susceptum claudere potuit, custodire non potuit, nam depositum corpus perdidit quod assumpsit. Hic enim tumuli foribus gratia resurrectionis ablatas est, ut staret sepultura, nec inveniretur sepultus. Denique sacerdotes cum honorandis causa corpus inquirent, reserato aditu, tumulus non potuit reddere quem suscepit. Ejusdem itaque Joannis natale in Epheso vi Kal. Januar. colitur. Alii dormitionem ejus vii Kal. Julii dicunt, quando natiuitas Joannis Baptistæ celebratur.

44. THOMAS, qui interpretatur *abyssus*, et alio nomine *Didymus*, hoc est, *Christi similis*, vultu enim carnali simillimus factus est Salvatori; unde et Judas Judæis dixit, tradens magistrum suum: *Quemcumque osculatus fuero, ipse est, tenete eum*. Cui Dominus dignatus est post resurrectionem suam vulnera passionis suæ ostendere, quia affirmantibus ei apostolis Christum resurrexisset, noluit credere dicens: *Nisi videro in manibus ejus fixuram clavorum et mittam manum meam in latus ejus, non credam*. Veniens iterum Jesus, januis clausis, ad discipulos suos, inventus est tunc Thomas inter eos; deinde Jesus dicit Thomæ: *Desce digitum tuum huc, et mitte in loca clavorum, et in latus meum mitte manum tuam, et noli perdere fidem tuam*. Tunc Thomas timuit, et credidit, et Dominum Deum suum agnovit, dicens: *Dominus meus, et Deus meus*. Multa itaque mirabilia per hunc apostolum Indiæ partibus fecit, quæ vobis nunc nuntiare longum est, volentibus ea tamen scire in sua passione mirabiliter possunt invenire (*sic*). Unum tamen a miraculis ejus, ne videar totum præterisse, conabor breviter enarrare. Fuit Thomas aliquando in regis Indiæ convivio, ubi omnes habebant quod universi edere et bibere volebant; ille vero manducare et bibere noluit, sed oculos cordis et corporis ad cælum erexit; et hoc pincerna regis vidit, ad apostolum tratus venit, et alapam ei in faciem dedit, et ait: *Quare non manducas, et bibis de epulis, et vino in convivio regis?* Tunc Thomas, Hebraice respondens, dixit ei: *De hoc convivio non excedam, donec* **392** *canis niger dexteram tuam deponat in medio*. Hos sermones nemo in convivio intellexit, nisi una puella Hebræa, quæ cum citharâ convivis citharizavit. Factum est ut homo Dei dixit: pincerna foris aquam adducere perrexit, leo in via obviavit, qui eum usque ad mortem strangulavit, et omnia ossa ejus minutatim confregit. Canes ex palatio regis ad cadaver conveniunt, maledicti membra inter se dividunt. E quibus canis unus niger pincernæ dexteram adduxit in medio convivio, sicut prædixerat Dei homo Thomas; ut hoc puella Hebræica vidit, ad apostolum cum citharâ modulans venit, et coram eo citharæ carmina sonans, stetit, et repleta fide, et charitatis Dei ardore, spirituale carmen citharâ cœpit cantare, et omnipotentem universorum Deum mirabiliter laudare, dicens: *Unus Deus Hebræorum, qui creavit omnia, ipse fecit cælum*

A et terram, et fundavit maria. Ut hoc iterum jussu apostoli decantavit, ad pedes ejus cum magna fide inclinavit, et Salvatorem omnium devota Christum credidit. Cuncti populi, ut hæc viderunt, et audierunt, valde admirati sunt, et timuerunt, et multi ex eis Christo crediderunt. Hic itaque Thomas Parthis et Medis prædicavit, et intimam orientalem plagam, ibique Evangelium evangelizavit, et martyrium sustulit. Lancea enim ibi transfusus, occubuit in Calaminica India: civitate, et xii Kalend. Jan. ibi sepultus est in honore.

45. PHILIPPUS, qui interpretatur *os lampadis*, a Bethesda civitate Andræ et Petri ortus, cujus memoria legitur in Actibus apostolorum; hic fuit unus ex vii diaconis, qui cum sancto Stephano ab apostolis ordinati sunt, et eorum nomina hæc sunt: Stephanus, Philippus, Procorus, et Nicanor, Timotheus, et Parmenas, et Nicolaus advena Antiochenus. Hic vero Philippus conjugem habuit, et quatuor filias **B** prophetissas ex ea genuit, et postea apostolus Dominus fuit. Samaritanam perrexit virtute Domini repletus; ibi primus verbum Domini Samaritanis prædicavit, in quo erat tanta virtus divinæ gratiæ, ut etiam Simonem Magum prædicatione consterneret, qui per idem tempus celebris famæ apud Samariæ populos habebatur, ita ut virtus Dei magna esse putaretur. Sed is cum vidisset signa et miracula quæ a Philippo per divinæ gratiæ potestatem fiebant, obstupescit et territus cessit, et credere se in Christum, usque quo etiam baptismum accepit, simulavit. Deinde Philippus Galis prædicavit Christum, postea in Hierapoli Phrygiæ provinciæ, ubi crucifixus, et lapidatus obiit, ubique cum filiabus suis quiescit. Cujus natalitium Kalend. Maii, celebratur.

46. JACOBUS, qui interpretatur *supplantator*, filius Joseph Cleophae, cujus memoria in Evangelio legitur. Hic Jacobus frater Thaddæi apostoli legitur, qui Thaddæus alio nomine Judas dicitur, et ambo fratres dicuntur Christi. Idem ipse Jacobus Jerosolymorum primus episcopus fuit; qui cognominatus est Justus et apostolorum episcopus. Multi fuerunt Jacobi, sed item Jacobus Alphæi qui, ut prædiximus, cognominatus est Justus, alios præcellit Jacobos, quia ex utero matris suæ semper sanctus fuit: vinum et siceram non bibit, et carnem non manducavit; ferrum **393** in caput ejus nunquam ascendit, oleo non fuit unctus, balneo non fuit lotus, neque laneo indutus, sed tantum sindone linea vestitus. Huic soli licebat introire Sancta sanctorum, solus ingrediebatur templum, et ita jacebat super genua sua orans pro populi indulgentia, ut orando callos faceret in genibus ad modum cameli, semper genua flectendo, neque unquam ab oratione cessando. Itaque pro incredibili hac continentia, et summa justitia appellatus est Justus, et *Oblivus*, quod interpretatur *munimentum populi*. Hic dum in Jerusalem Christum Dei Filium prædicaret, de pinna templi dejectus, et fulonis vecte in caput percussus a Judæis lapidibus opprimitur, ibique juxta templum homatur, cujus natalitium et ordinatio vi Kal. Jan. creditur.

47. BARTHOLOMÆUS apostolus, qui nomen ex Syria lingua suscepit, et interpretatur *filius suspendentis aquas*. Hic forma bene factus, facie et oculis decorus, veste præclara, et gemmis, nec per hoc elatus, nec superbus, cui potestatem talem super dæmones dedit Dominus, quia, quando volebat, dæmones in simulacris tacebant, et quando volebat, dæmones de simulacris nolentes turpitudines et miserias suas demonstrabant, et prædicabant. Contigit autem aliquando ut Bartholomæus tale miraculum ostenderet in populo, quando populum ante simulacrum stare præcepit, et in virtute Dei dæmonem a simulacro jussit exire, et in sua magna miseria et deformitate se populo ostendere, et prædicare. Tunc miser invitus, eum gemitu et ululatu excorsus est dicere: *O stulti, videte qualem Deum me infelicem colistis! O insensati, considerate me miserum, et effor-*

mem, atque omnibus modis despectum, quem vos adiutorem rogastis. O seducti, conspicite qualem dominum stultissimo et cæco corde credidistis. O decepti, intendite, quia non sum Deus, sed demon miserimus, in superbia deceptus, et de cælo lapsus; fui aliquando angelus in gloria, modo factus sum diabolus in Dei ira. Perdidisti gloriam, et angelicam vitam in cælo, et inveni penas infinitas, et innumerabiles in inferno, et sic perdidisti gloriam meam, ut nullo modo possim invenire veniam, aut Dei gratiam, quia non habeo carnem, nec penitentiam matricem. Nam si ego miser potuissem habere unum digitum cum iugula de hominis carne, potuissem (me) a mea miseria et crudelitate redimere. Vos insensati cum omnibus creatis, et ad duas Dei imagines facti, quid vos ipsos seducitis et perditis? quid a creatore erratis, cum ipse vobis dedit pedes ad standum et ambulandum, manus ad palpandum et laborandum, oculos ad videndum et cognoscendum, aures ad audiendum, linguam ad loquendum, et Deum laudandum, cor ad credendum, et intelligendum? Tunc apostolus ei respondit: Quomodo tu miser cum uno hominis digito unguato te de tua calamitate potuisses redimere? Cui cum ululata iterum respondit: Cum uno illo digito et unguata uni mundassem hæres, alteri aures, tertio oculos, et omnibus membra, ut voluissent, scalpassent, et hæc sedulo fecissem, unus nihil forsitan dixisset: Deus te benedicat; alius: Deus te adjuvet; tertius: Deus te de malo tuo liberet, et in his multis et magnis benedictionibus lassus liber venissem. Et cum 394 hæc omnia Dei iussione, et sine sua voluntate dixisset, miser ab oculis omnium evanuit. Tunc omnis populus, ut hæc vidit et audivit, valde timuit miratus; et derelinquens vanum (cultum) idolorum, credidit, et benedixit omnipotentem Deum. Hic itaque Bartholomæus Lycaoniam prædicavit. Ad ultimum in Albano majore Armeniæ urbis vivens a Barbaris decoratus, atque per iussus regis Astragis decollatus, sicque terræ conditus 1x Kalend. Septembris.

48. MATTHIÆUS apostolus et evangelista a Matthea civitate nomen accepit, et interpretatur donatus, primo publicanus, postea Domini discipulus. In teloneo sedebat, thesaurus regebat, publicæ peccabat, intus obscuratus, sæculi cura cæcatus. Aliquando, Deo volente, vidit solem justitiæ, audivit aure cordis verba veritatis; secutus est solem, quem vidit, veritatem, quam audivit, credidit et adoravit: relinquens teloneum, secutus est omnium Dominum; relinquens thesaurum periturnum, secutus est regem semper mansurum; relinquens mendacium et vanitatem, secutus est viam et veritatem; relinquens mortem et mundum, secutus est vitam et regnum; obliviscens stultiloquium, scribit et prædicat Evangelium. Qui tribus nominibus fuit nominatus, id est, Matthæus, Levi, Publicanus. Matthæus de civitate sua Matthea, ut ante diximus, nominatus; Levi de tribu Levi, unde fuit ortus; inde cognominatus Publicanus, quia publica servabat. Matthæus interpretatur donatus; Levi minister; publicanus, quia publicæ peccat. Primum quidem in Judæa in tempore Gai regis Romæ Evangelium conscripsit, et prædicavit, et postea in Macedonia, et xi Kalend. Octobr. passus in Persida, in montibus Portorum requiescit in gloria.

49. SIMON ZELOTES, qui interpretatur zelus. Hic primus dictus est Cananæus a vico Cana, quod interpretatur possidens, qui et Simón tertio nomine appellatus est, zelo Dei fervens. Par Petri in cognomen, et similis in honore. Apostolus Domini, et consobrinus, Cleophae et Mariæ filius, quæ Maria Cleophae in Evangelio dicitur, Cleophas pater ejus, et Joseph, qui quasi pater dicitur, Christi fratres fuerunt, et mater ejus, quæ Maria Cleophae dicitur, soror Mariæ matris Domini fuit. Ita et miro modo dno fratres duas sorores habuerunt uxores. Sed Cleophas carnaliter, Joseph vero spiritualiter. Hic itaque Simón accepit in prædicatione Ægypti prim-

A cipatum, et post Jacobum Justum cathedram dicitur tenuisse Jerosolymorum, et post annos cxx aieruit sub Adriano imperatore per crucem sustinere martyrium passionis. Jacet in Bosphoro, cujus natale v Kalend. novembr.

50. JUOAS LEBRÆUS, id est, corculus, hoc est, a corde, ipse est et Thadæus, ipse est Judas Jacobi, filii Joseph fratris Cleophae, et interpretatur confessor, in Mesopotamia, atque interioribus Pontis prædicavit. Sepultus est in Crito Armeniæ urbe, cujus festivitas vi Kalend. Novembris celebratur.

51. MATTHIAS, vel MATTHIAN, de septuaginta discipulis unus fuit, et pro Juda Iscarioth xii inter apostolos subrogatus. Electus sorte, et 395 solus sine cognomen, cui datur Evangelii prædicatio in Judæa.

52. APOSTOLI sancti hi fuerunt Christi discipuli, luminaria mundi, lapides pretiosi, Salvatoris amici, prædicatores fidei, paranympsi sponsi, principes mundi, claviculares regni, sal terræ, palmites in vera vite, seminatores justitiæ, messores in patrisfamilias segete, veritatis amatores, gentium doctores, demonum et tyrannorum superatores, paradisi exploratores, ovium Christi boni pastores, in magno judicio Judæorum iudices sedentes cum iudice super xii sedes. Qui dum omnes unum sint, singuli tamen eorum propriis certisque locis in mundo ad prædicandum sortes proprias acceperunt. Petrus vero Romam, Paulus a Jerusalem usque ad Illyricum, Andreas Achaïam, Jacobus Zebedæi Hispaniam, Joannes frater ejus Asiam, Thomas Indiam, Jacobus frater Judæ Jerusalem, Matthæus Macedoniam, Philippus Gallias, Bartholomæus Lyeoniam, Simon Zelotes Ægyptum, Judas Mesopotamiam, Matthias Judæam.

53. DE APOSTOLIS, qui sine dubio uxores habuerunt, audivi sanctum Clementem ita dicentem, qui eorum comes et eorum discipulus fuit, et tertius a Petro papa in Roma exstitit; sic enim ait: Petrus vero ac Philippus et uxores habuerunt, et cas etiam vi. is nuptias dederunt; sed et Paulum apostolum non tædet in quadam Epistola sua mentionem et satisfactionem facere comparis sue, quam se ideo tamen negat circumducere, ut ad prædicationem Evangelii expeditior fiat. Sic et de Petro dicitur. Aiani, inquit, beatum Petrum, cum vidisset uxorem suam duci ad passionem suam, gavisum esse electionis gratiam ad regressionis ad propriam domum, et exclamasse post eam, cum duceretur, ac proprio nomine appellatam dixisse: O conjux, memento Domini. Talia sanctorum conjugia, tam perfecta fuit affectio beatorum.

54. MARCUS, qui interpretatur excelsus, evangelista Dei et Petri in baptismo filius, atque in divino sermone discipulus. Sacerdotium in Israel agens, secundum carnem Levita. Conversus ad fidem Christi, Evangelium in Italia scribit in tempore Claudii Cæsaris. Qui post fidem pollicem dicitur amputasse, ut sacerdotio reprobis haberetur, sed secundum dispensationem Dei et fidei ejus meritum, et vite, postea episcopus factus est. Hunc enim Marcum tradunt primum ad Ægyptum perexisse, atque ibi Evangelium, quod ipse conscripserat, prædicasse; quod et furtum laudabile dicitur, quia quæ Petrus verbo prædicaverat, ipse in occulto rogatus a fratribus scribebat. Ipse enim primus ecclesiam apud Alexandriam construxit, et in ea civitate primus prædicator et episcopus fuit. Qui et alio nomine idem Joannes nominatus fuit. Quem alii asserunt martyrio coronatum. Hieronymus autem eum affirmat in pace Ecclesiæ migrasse ad cælum. Cujus depositio vii Kalend. Maii celebratur.

55. LUCAS, qui interpretatur elevans, sive consurgens, evangelista tertius, natione Syrus, Antiochenis, cujus laus in Evangelio canitur, arte scriba et medicus, apostolorum discipulus, postea Paulum usque ad confessionem ejus secutus, serviens Domino sine crimine. Nam neque uxorem unquam habens, neque filios; medicus corporum et animarum

Duos **396** etenim libros de spirituali medicina animarum scripsit, id est, Evangelium in Achaïæ partibus tempore Pauli, quod Evangelium Paulus apostolus (aut esse suum; ait enim *secundum Evangelium meum*). Alium vero librum, qui Actus apostolorum dicitur, quem sancto Theophilo episcopo Antiocheno conscripsit. LXXIV annorum obiit in Bethania plenus Spiritu sancto; qui postea Constantinopolim Constantini imperatoris anno 20 cum reliquiis beati apostoli Andree translatus est; cuius depositio xv Kal. Novemb. celebratur.

56. BARNABAS, qui et Joseph, natione Cypriæ civitatis a Cyro Persarum rege condita, cum Paulo apostolo in gentibus apostolatam adeptus. Deinde propter Joannem discipulum, qui etiam cognomento Mareus appellatur, sejunctus a Paulo, apostolus nihilominus evangelicæ prædicationis injunctum sibi epus exercuit.

57. TIMOTHEUS, Ephesiorum episcopus, de civitate Triensium patre Græco, id est, ethnico, matre autem Judæa, id est, Eunice, ut refert Paulus apostolus, dicens: *Quia habitavit fides in ovis tua Loide, et matre tua Eunice, certum est autem quod et in te*. Ille autem discipulus fuit Pauli apostoli, eju-que filius spiritualis, quem puerum proprie secum idem Paulus apostolus assumpsit; qui pudicus et virgo permansit, qui-que apud Ephesum in monte qui vocatur Pion, cum magno quiescit honore.

58. TITUS Pauli apostoli discipulus, et in baptismo filius, natione Græcus, et ex gentibus solus a Paulo apostolo post Evangelium circumcisus; quem ad extruendas Cretæ ecclesias præfatus reliquit apostolus, ibique in pace defunctus, atque sepultus quiescit.

59. STEPHANUS sanctus, gratia plenus, dignus diaconus, et post Christum martyr primus, Zacchæi nepos, et Simonis filius. Miles magnus Stephanus erat, clarus genere, et forma fulgebat; clarior tamen fide et signi sæculo radiabat. Evangelium legebat, Evangelium intelligebat, Evangelium prædicabat, Evangelium implebat, populis perfecte Christum annuntiabat, Synagogas sapientia superabat, signa magna in populo faciebat. Spiritu sancto repletus, canes latrantes adversum se vincebat, caelos apertos videbat, et Jesum stantem a dextris virtutis Dei aspicebat. Scripturas sanctas in Jerusalem sapienter psallebat, et de Dei lege fratres Judæos diligenter docebat,

A duros corde et incredulos cum fiducia increpabat, claritate repletus non credentes elementer castigabat. Inimici Dei hæc videntes, dentibus in eum stridabant; inimici Dei hæc audientes, quomodo eum interficere potuissent quærebant; phrenetici furentes, furore repleti, ut canes, contra sanctum latrabant, falsi testes mentientes clamabant, Christi militem miseri morte damnabant, dari cervice, et corde crudeles, lapides colligebant, et sanctum Stephanum trahentes foras extra civitatem lapidabant; illi lapidabant, ille orabat; illi saxorum grandines super eum jaclabant, ille genua factori suo feliciter flectebat; illi eum maledictis manibus mactabant, ille vero charitatis ardore plenus cernescabat; illi stulti Satanae sodales in sanctum sæviebant, ille sanctus instanter Salvatore summo psallebat; illi furore fuscati dentibus fremebant, ille vultu angelico **397** et clara facie fulgebat; illi carnifices certatim lapides ducebant, ille veraciter veniam persecutoribus precabatur; illi crudeliter caput et corpus sancti saxis frangebant, ille Sanctum in cælo aspiciens, aiebat: *Ne stituas illis hoc peccatum, Domine*; illi sanguinem sancti Stephani in terram fundebant, ille sanctus Stephanus caelos apertos et Jesum stantem videbat; illi latera sancti Stephani silicibus scindebant, ille constanter Christo gratias agebat; illi furendo, irascendo, clamando carrebant, ille prædicando, orando, psallendo ad Christum clamabat; illi membra maximi militis lapidibus lacerabant, ille magnus miles spiritum Christo commendabat. Sanctus itaque Stephanus, positus genibus, orans, in Christo obdormivit. Sanctus Stephanus, ut prædiximus, vidit caelos apertos, et introivit. Cujus oratio Saulum Ecclesiæ Christianum reddidit, et præcipuum, et pium Paulum prædicatorem prostravit, quia si tunc Stephanus non orasset, Ecclesia postea Paulum non habuisset. Post hæc itaque vere timorati a civitate venerunt, et sanctum Stephanum cum magno planctu planxerunt, et cum magno honore corpus ejus sepelierunt. Ubi, præstante Domino, magna miracula et modo apparent, et tunc apparuerunt. Cujus martyrium a mundo honoratur, et vii Kalend. Jan. semper celebratur. Cujus corpus post tempus in Non. August. ibidem quæsitum invenitur, ubi a multis millibus Christus creditur et adoratur.

APPENDIX XXI.

LIBER DE NUMERIS,

De quo in Isidorianis, cap. 65, n. 10 et seqq.

1. Domino nostro altissimo adjuvante, et Salvatore nostro Jesu Christo clementissimo concedente, de numero et ejus mystico mysterio pauca breviter, tamen utiliter, volo scribere. Quid i, quid ii et iii dicunt, quid iv, quid v et vi asserunt, quid vii, quid viii, quid ix et x referunt, et usque ad xxiv, si possumus pervenire, dicere volumus quid ostendunt.

2. Unum itaque tantum Deo pertinet, quia in omnibus, et ante omnia, et super omnia, in omnipotentia, et magnificentia, et incomprehensibilitate sua unus est, sicut et in capite, et in principio sacra Scriptura: vox divina spiritualiter affirmat, dicens: *Audi, Israel, Dominus Deus unus est*. Quis enim in cælo aut in terra, aut subus terram in æternitate, in potestate, in trinitate, in unitate, in divinitate, in humanitate Deo soli similis esse potest? Ideo itaque unus idem solus Deus dicitur, quia nec antea, nec postea, nec tunc [nec] nunc ei alter esse similis in cælo, aut in terra invenitur, aut legitur, quia qui ei superbiendo in cælo similis esse voluit, mox lassus et lapsus periiit, et dæmon, et Satan, et dæmonum in inferno princeps esse meruit. Multa itaque in Dei creaturis, et in sacris Scripturis, quæ

multipliciter esse videntur, tamen uno nomine unum appellantur; ut homo, anima, fides, **398** baptisma, charitas, spes, pax, panis. Ecclesia catholica, et alia multa, quæ modo causa brevitatis prætermitto. In his tamen, quæ prædiximus, id est, homine, et anima, et cæteris quæ sequuntur, etsi non est secundum ordinem, tamen in suis locis, ut donaverit Deus, narrabimus.

3. *Unde factus sit homo?* Unum itaque hominem a Deo factum in principio invenimus. De cujus costa unam feminam factam legimus, unam linguam loquendam, id est, Hebræam usque ad ædificationem turris Nembroth fuisse testatur. Quæ turris in campo Diram ædificabatur. Unus Abraham fuisse testatur, qui et caput fidei fuisse dicitur, quia ab Adam usque ad nativitatem Christi ullum hominem Abraham vocatum non invenitur; de quo Abraham dicitur: *Credidit Abraham Deo, et reputatum est ei ad justitiam*. Nonne Abel crediti, et coronari primus martyrio meruit? Nonne Enoch crediti, qui adhuc in corpore vivit? Nonne Noë justificatus crediti, quem Dominus cum arca et omnibus quæ in ea fuerunt liberavit? et nec Abel, nec Henoch, nec Noë caput